

Redactioneel

‘Zelfstandigheidspolitiek’ en ‘Democratie onder druk’ – het zijn karakteristieke uitdrukkingen die ons snel te binnen schieten als we het over de buitenlandse of binnenlandse politiek van Nederland in het interbellum hebben. Deze aflevering van de *Bijdragen en Mededelingen betreffende de Geschiedenis der Nederlanden* bevat twee artikelen van pas gepromoveerde historici die systematisch de inhoud en context van deze fenomenen nader proberen te bepalen. Johan den Hertog beschrijft de herkomst van het begrip ‘zelfstandigheidspolitiek’, dat minister Van Karnebeek in 1923 in de mond nam om de Nederlandse buitenlandse politiek te typeren, en onderzoekt aan de hand van aantal kwesties hoe het begrip in verschillende omstandigheden – tijdens de Eerste Wereldoorlog, tijdens het naoorlogse geallieerde machts-overwicht en na toetreding van Nederland tot de Volkenbond – in de praktijk werd ingevuld. Harm Kaal neemt niet een term uit de tijd zelf als vertrekpunt, maar gebruikt een concept uit de huidige sociale wetenschap, namelijk ‘publieke ruimte’, om te analyseren hoe en waarom lokale autoriteiten in het interbellum paal en perk wilden stellen aan openbare politieke vertoningen en betogingen en in welke mate ze zelf daarbij in het gareel werden gehouden door de regering in Den Haag. De druk op de democratie blijkt een veelzijdig verschijnsel te zijn.

Het discussiedossier is deze keer gewijd aan een overzichtswerk over de geestelijke gezondheidszorg in Nederland in de twintigste eeuw, *Verward van geest en ander ongerief*. Het is de uitkomst van een door NWO gefinancierd onderzoeksproject onder leiding van Marijke Gijswijt-Hofstra en Harry Oosterhuis, getiteld ‘De gestoorde psyche’. Ali de Regt, Hans Pols en Timo Bolt belichten vanuit verschillende invalshoeken de huns inziens sterke en zwakke kanten van het boek, waarna de auteurs repliceren.

In de rubriek ‘Review’ bespreekt Ed Jonker het nieuwe boek van Jo Tollebeek, waarin deze aan de hand van leven en werk van de Belgische historicus Paul Fredericq (1850-1920) de ontwikkeling van de geschiedwetenschap tussen omstreeks 1870 en de Eerste Wereldoorlog ontleedt. Tollebeek heeft hiervoor een benadering gekozen die hij ‘antropologie’ noemt. Jonker analyseert op zijn beurt hoe Tollebeek te werk is gegaan en wat de antropologische invalshoek voor de studie van de geschiedschrijving oplevert.

Verder bevat deze aflevering van de *BMGN* een twintigtal boekbesprekingen. Bovendien zijn onlangs weer twintig recensies gepubliceerd op het web. Een lijst hiervan is achterin dit tijdschrift te vinden. De webrecensies zijn vrij toegankelijk via de homepage van het KNHG, www.knhg.nl. Zoals de lezer zal opmerken, zijn in het ‘Discussiedossier’ en de rubriek ‘Recensies’ ook bijdragen in het Engels opgenomen. Dat past in het streven naar internationalisering van dit tijdschrift. Onze naam luidt immers zowel *Low Countries Historical Review* als *BMGN*.

Namens de redactie,
Karel Davids

